

Epesus

Teik pasi Pol hani teka kahikahi Jises Krai ti Epesus

Kakain ti haxewai teik pepa ie

Pol tel aposel tai teik pas ie hani teka kahikahi Krai ti tehu taon Epesus sai 32 ahang muhin ti Jises moih aliawa ape Haeu waxi i hani tesol tonan. Pol tai lokon i Rom ti i kakalabusake kaxi ahutiai meng solian ti Jises Krai. I hapuasa tel tuaun Tikikus atoheniai teik pasun hani teka kahikahi Krai ti Epesus. Ti lato ridaiwa, lato kului hani teka kahikahi Krai ti taon liai. Teka seilon laha toto Epesus namilolaha lalap wanen ti ukei kilan soxi ma lawe laha lotui waliko tenen kumahe salan Haeu. Ti imat Pol kaxi ahuhuti meng solian ti Jises Krai hani teka Ju ien ti telao Sabat (Apo 18:18-21). Ape imuh i to ahang toluhu ien hahanau teka seilon (Apo 19). Leili Epesus teka Ju ma teka kumahe Ju. Pol kak nanau laha ka Haeu pahan laha hatesol to hukuma aluawa nake Jises Krai mat ukei kawatan ti lialui woi lawe seilon. Leili teik pas ie tin i kak kolongeni kako teka kahikahi Krai hani waliko tolunen. Kako masin tupui Krai ape i masin patukako. Kako masin ingi Haeu ape puki Krai se tehu kuku pate tuah ti tehu ing ien. Kako masin ka axoi Jises Krai nake kako pakata hahawane kapin.

1 ¹Nga Pol tel aposel ti Jises Krai ti puki namili Haeu. Teik pas ie hani amuto teka kahikahi Jises Krai ti Epesus, teka amuto hana hatapo tupuamuto ailei puase Haeu. Amuto unau Krai wanen.

²Nga kamei Haeu tel Tamakako ma Jises Krai tel Masiwi ti kako lehe lalu aile kola lalape soliaialalu hani amuto ma hatona hasolia tiamuto.

Waliko solian Haeu hani hualiakako ti usian

³Kako kak sameniwa Haeu. I tel Tame Jises Krai tel Masiwi ti kako. I hani kako hatesol waliko solian hualiakako ti usian nake kako pakata hetekie hani Krai. Tesol waliko solian ien puki hahaniai Haeu, kumahe ti itan ie. ⁴Imat ti tehu pon itan ie tanoma, hoi liai i kilamiwen kako tetan. I pakateni hetekie kako hani Krai lehe kako sohot unauan wanen

ape tap tel i pon tieniakako ti tenen na waliko. ⁵Ti lalape wawahen tetan, hoi Haeu namiloi peleiwēn i aile hasohotu kako natun nake ti Jises Krai. I aile ukek ien nake ti pahan ma i amuke ailean.

⁶Aile ape kako kak sameniwa Haeu ti lalape soliaian i haniwēn kako. I aile hasolia hawane hani kako nake ti puase Jises Krai tel pate i waheni, kumahe nake ti puasakako. ⁷Haeu kola soliai lalape wawahen tetan ti Krai mat oxoxiakako ti kalabus ti saun lialun. Ape i oxoxi kako ti kawatan ti lialui woukako. ⁸I hani hakila hawane kako waliko solian tenen tenen hetekie lawe anesoin ma namil tenen xewan.

⁹Haeu hapuasa Krai ailei waliko ti i pahan. Ape i kola hatakei hani kako namilon ti teka seilon kum tioi ti imat. ¹⁰Tenen namil ien, Haeu aile hapoponowi tataen ti i hukumini hetekie hatesol waliko ti patul ma itan ie hani hahitake Krai tel neinialaha. ¹¹Haeu aile hatesol waliko ti i nanamiloi. Ti imat wanen, hoi liai i kilamiwēn amite teka Ju tetan usiwa puki namilon. ¹²I aile ukek ien lehe amite teteka amite hong sohomu ti Krai imat, amite sameni hawane Haeu tel Masiwi pate tuah wanen. ¹³Ape aope ie tin amuto teka kumahe Ju hongoen kakain salan, tenen meng solian ti sale Jises Krai awai amuto ti kawatan ti lialui woumuto. Tataen ti amuto hong sohoa ti Krai, Haeu hani amuto Holi Spirit masin ti i kakawen. I kilami ka amuto seilon tetan. ¹⁴Holi Spirit ti leilokako se kikilam ka Haeu hani kako hatesol waliko ti i kakawen ma tin i oxoxi kako ti kalabus ti saun lialun nake kako se seilon tetan. Aile ape kako sameniwa Haeu tel Masiwi pate tuah wanen.

Pol lotu huali teka Epesus

¹⁵Aile ape nga lotu huhuali amuto lilian ti nga hongoa xoxoi namilomuto ti tel Masiwi Jises ma wawahen ti amuto hani hatesol kahikahin. ¹⁶Nga kak kemulik tatale hani Haeu nakemuto. Tapai na nga lotu, nga lotu huali amuto. ¹⁷Nga lotu kamei Haeu tel Tamakako pate solian, i Haeu ti Jises Krai tel Masiwi ti kako. Nga kamei i ti haniamuto anesoin ma haxewai namilomuto lehe amuto tioi hawane i. ¹⁸Nga kamei Haeu ti hei hawanei namilomuto lehe amuto tioi waliko ti pahan i hani amuto ti lalape soliaian. Lawe waliko ien Haeu apeseniwēn haniai teka seilon tetan.

¹⁹Tin nga kamei hetekie Haeu ti kola haniamuto kui pohen ka i xoini hatapo lawe poh liai. Tetenen poh i pupuas leilokako teka kako soh ti Jises Krai. ²⁰Tenen lalape poh ien Haeu hapuasa ti hamoihai Jises Krai ma ti hanaian hani tesol tonan ti papan sai manau neinia seilon. ²¹Jises se tel Masiwi tapein ti hatesol engel ma teka spirit liai. Axan pamu tuah ti lawe masiwi. Salan wanen i Masiwi ti hatesol waliko ti aope ie ma ti i luluainima imuh. ²²Haeu hana lawe waliko hani hahitake Krai ape kilami i Masiwi tapein. Ape teteka laha soh tetan laha uke solian tetan.

²³Krais masin ka pati teka kahikahin ti kapitialaha ape teka kahikahin laha masin tupuan. Hatesol kuiai poh ti kako hina, kako kema ti Krais. Ape hatesol waliko i momoih habitake ngahat tetan.

Lalape wawahen ti Haeu kako sohot seilon haun

2 ¹Teka kahikahi Jises Krais ti Epesus, ti imat amuto masin seilon tenen maten nake amuto kum hani Holi Spirit kapiti amuto. Amuto tahi kakai Haeu ma aile hakila saun lialun. ²Ti lokon ien amuto aile ususi waliko ti teka seilon lialun ailele. Amuto hong usi kakai Satan tel masiwi ti teka spirit lialun laha toto he maun. I tetel i pupuas leili teka laha tale tehitolaha hani Haeu. ³Ti imat kako hatesol masin ien. Kako ailele waliko tenen ti tupuakako pahan. Kako ususi lialui namilokako ma isiai pahakako ti ailei saun lialun. Ala i pon hawane kako uke kawatan ti lengei Haeu.

⁴Tuahe Haeu xuhai tatahan ma i waheni hawane kako. ⁵Aile ape ti kako tutuen habitake saun lialun, Haeu aile kako sohot seilon haun ti usian. Ti lalape soliaian i awai kako ti kawatan ti lialui woukako kumahe nake ti soliai puasakako. ⁶Masin ti Haeu hamoiha Krais, tin i hamoiha aliake kako lehe kako sohot seilon haun ti usian. Hoi i namiloiwen i hatona kako kapi Krais ti tesol tonan ti neinia seilon nake kako pakata hetekiewen kapi Jises Krais. ⁷I aile ukek ien lehe teka seilon ti imuh laha paxai tioi lalape soliaian ti i aile kola hani kako usiwa puase Jises Krais.

⁸Salan wanen, ti lalape soliai Haeu, Krais awai amuto ti kawatan ti lialui woumuto nake ti xoxoi namilomuto tetan kumahe ti soliai puasamuto. ⁹I aile ukek ien lehe tap tel ti kako sameni aliake i. ¹⁰Puki Haeu aile kako sohot seilon haun ti usian ti i pakateni kako hani kapi Krais Jises lehe lawe kako aile tatale waliko solian ti Haeu namiloiwen haniakako ailean.

Krais hukumini hetekie teka Ju ma teka kumahe Ju

¹¹Teteka ti amuto takahama ti teka kumahe Ju, namiloi paxai aliakemua amuto ti imat lokon amuto tai soh ti Krais. Teka Ju axai amuto seilon tenen kumahe ti Haeu nake amuto tai aile teik kikilam ti kotiai uli walikoumuto ti usiai saun ti laha. Saun tenen ien tuahe ailelei seilon ape i kum pon hasawialaha. ¹²Lokon ien amuto pate xauxaun ti Krais ma tin melal ti teka Ju, teteka Haeu kilamiwen tetan. Amuto kumahe leili namil ti Haeu xinotiwen kapi laha ukei waliko ti i kakawen i hani laha. Amuto tua toto tehu pon itan ie, tap titioamuto ti Haeu ma tap waliko solian ti na amuto mon ukean. ¹³Ti imat amuto pate xauxaun ti Haeu, tuahe aope ie amuto sohotuen seilon ti Krais. Ti i mat kaui kawatan ti lialui woumuto, i haxohi amuto hani kapi Haeu.

¹⁴Puki Krais i aile hasolia wasolakako, teka Ju ma teka kumahe Ju ape i hukumini hetekie kako. I xaxaweni tenen saun ti he wawatak i seselai

kako. ¹⁵Ti matean i oxoxi kako ti hahitake nauna ma saun ti teka Ju lehe teka Ju ma teka kumahe Ju ati kako hukuma hetekie kapin. Ti aweisal tewau ien wasolakako i sawi. ¹⁶Ti matean he kros, i hukumini teka Ju ma teka kumahe Ju ape i aile hasolia wasolakako hani Haeu. Aile ape i hatapo xaxaweni tenen saun ti he wawatak wasolakako. ¹⁷Ti Krai he tehu pon itan ie, i kakaxi meng solian ti hasoliai wasole seilon ma Haeu. I kaxi hahani amuto teka kumahe Ju ma amite teka Ju. ¹⁸Aope ati kako, teka Ju ma teka kumahe Ju, i pon kako kak sawi hani kapi Haeu tel Tamakako usiwa waliko Krai aile haniwen kako. Pake Holi Spirit tenenawe i huhuali kako.

Teka kahikahi Jises Krai masin ingi Haeu

¹⁹Aile ape amuto teka kumahe Ju, amuto ape kumahe melal ti teka seilon ti Haeu, amuto hukuma hetekiewen. Amuto ape akikin ahuma ti Haeu. ²⁰Kako teka kahikahi Jises Krai, kako masin tehu ing hahatuhiia teka aposel ma teka kuluiai kakai Haeu. Tehu kuku pate tuah se puki alia Jises Krai. ²¹Masin hatesol soxi tini tehu ing i pakata hani tehu kuku tuah, tin masin pakataiakako hani Krai. Tehu ing ien i sohot ingi Haeu na namilokako ti Krai xox ahe. Ape Haeu paxai ukek kako seilon sawisawin. ²²Ti kako pakata hetekie hani kapi Krai, i hukumini kako hani kapi teka kahikahin liai lehe ti pohe Holi Spirit kako hatesol sohot hanowi tehu ing Haeu ingangai.

Puase Pol ti hualiai teka kumahe Ju

3 ¹Nga Pol kalabusake kaxiai meng solian ti Jises Krai hani amuto teka kumahe Ju. ²Amuto tioiwen ka ti lalape soliai Haeu i hani nga ailei tenen puasain tuah ien ti hualiamuto. ³Nga tai hahongoen amuto ka Haeu hatakei haniwen nga namilon ti sale puase Krai, ti imat teka seilon kum toi. ⁴Na amuto ridai waliko ti nga taiwen, amuto xe waliko ti titioak sale tenen namili Haeu ien. ⁵Kemuk Haeu tai hatakei tenen namilon ien hani teka seilon. Tuae aope, Holi Spirit kola hatakei haniwen teka aposel ma teka kuluiai kakai Haeu.

⁶Tenen namil ien masin, amuto teka kumahe Ju tin amuto uke hatesol waliko solian ti Haeu hani amite teka Ju. Haeu hukumini hetekiewen kako, aile ape waliko ti i kakawen i hani teka Ju seilon tetan, tin i hani teka kumahe Ju. Kako uke tesol waliko solian ien nake kako hong soh meng solian ti Jises Krai ape kako pakata hehetekie kapin. ⁷Tenen meng solian ien nga kaxi ahuti hahani teka seilon. Ti lalape soliai Haeu i hani nga ailei tenen puasain ien ti kui pohen.

⁸Kalak nga tel seilon naun ti lawe seilon ti Haeu, i hani nga kaxi haniai teka kumahe Ju sale lawe waliko solian ti Krai hahani teka seilon tetan. Tesol waliko solian ien se tuah wanen, seilon kum pon kolongenian.

⁹Haeu kilamiwen nga ti nexi haxewai namilon ti sale puase Kraiss hani lawe seilon. Ti imat, lilian ti Haeu tanomi lawe waliko, i tai kola hahatakei tenen namilon ien hani laha.

¹⁰Haeu aile ukek ien lehe aoape ie i aile kola lalape anesoan hani teka engel ma teka spirit liai pate pohen laha toto he maun. I kola hani laha ka ti lalape anesoan i kapiti hasolia hatesol seilon tetan. ¹¹Tesol waliko ien Haeu namiloiwien ti imat wanen ape i hapuasa Jises Kraiss tel Masiwi ti kako aile haponowian.

¹²Aoape aweisalukako hani Haeu ape hean. I pon kako matut kakanean pake kako pakata hehetekie kapi Kraiss ma namilokako xoxoan tetan.

¹³Aile ape nga kamei amuto kum hahakawata tiamuto nake ti waliko lialun laha aile hahani nga. Kawatan ti nga kakau se hualiamuto.

Pol lotu huali ulea teka Epesus

¹⁴Nake ti tesol waliko ien nga lokuha lotu hani tel Tamakako Haeu. ¹⁵Hatesol seilon tenen tenen ti patul ma itan ie kaha kema hanawain ma axakaha ti tel Tamakako Haeu. ¹⁶Kilan waliko solian ti Haeu haniai teka seilon tetan. Aile ape nga kamei i lehe Holi Spirit hakui leilomuto ti kui pohen. ¹⁷Nga kamei hetekie i lehe Kraiss puas hamalum leilomuto nake namilomuto xoxoan tetan. Tin nga kamei hetekie Haeu ti hualiamuto lehe amuto waheni tatale i ma teka seilon liai. Na amuto aile ukek ien, amuto masin tea pata i wahai hani leilam ma tehu ing laha hatuhi he pekeun ailan. ¹⁸Na masin ien, amuto hetekie teka seilon liai ti Haeu, amuto paxai tioi lalape wawahen ti Haeu, tap tel i pon kolongenian. I xoini lawe waliko ma tin tap tahi tapoan. ¹⁹Kalak tap tel i pon tioi hatapoi wawahen ti Kraiss, nga lotu huali amuto lehe amuto ilameni tioi wawahen tenen ien. Nga kamei Haeu hualiamuto ti usi hatapoi namilon ma woun lehe amuto sohot seilon sawisawin tapein hanowi i.

²⁰Kako sameniwa Haeu! I pon hawane ailei lawe waliko ti kui pohen ti i pupuas leilokako. Ailean tetan i xoini hawane ti na kako kamei ma namiloi. ²¹Kako sameniwa Haeu ti lawe waliko solian Kraiss ma teka kahikahin ailele lehe lawe seilon ti aoape ie ma telok imuh laha paxai tioi lalape pohen ma soliaian. Kako sameni tatalewa i lian tehue. Salan wanen.

Ti axe Kraiss teka kahikahin hukuma hetekie

4 ¹Nga, tetel nga kalabusake ailei puase Kraiss, nga kakane hawane amuto, puas usi hawanewa saun ti Haeu pahan nake i kilamiwen amuto seilon tetan. ²Lawe paxai kewak seilon liai pamu tuah ape aile aluini haniwa laha. Ti usiai saun ti wawahen, kum leng kokosea na seilon aile talesi amuto. ³Holi Spirit i pakateni hetekiewen amuto. Aile ape puas elieliwa akeni konginia i soliai wawahen wasolamuto lehe amuto hukuma hamalum tatale.

⁴Kako teka kahikahi Krai masin tupui seilon tel. Holi Spirit tenenawe i pupuas leilokako. Waliko solian ti kako monomon ukean tin tenenawe nake kako hatesol Haeu kilamiwen tetan. ⁵Telawe Masiwi ti kako. Meng ti Jises Krai tin tenenawe kako soh ma baptais tenenawe kako hatesol uke ti habitakan. ⁶Tin masin telawe Haeu Tamakako. I Masiwi ti kako hatesol, i pupuas leilokako ma i hapuasa kako hatesol ti ailei puasan.

⁷Tuahe Krai hani kako anesoin tenen tenen ti ailei waliko usiwa namilon. ⁸Masin ti he leili pepai Haeu i ukek,

“Muhin ti i xoiniwa teka laha hil pahoi i, i kalabusi laha.

I lua hani tesol ti patul wanen

ape i hani teka seilon anesoin tenen tenen

ti ailei waliko.”

(Ps 68:18)

⁹Namilo i paxaiwa teik kakain ti i ukek, “I lua hani tesol ti patul wanen.” Ien i kola ka imat Krai mos hanimu tesol pate itan ti tehu pon ie. ¹⁰Ape tetel i mos hanima itan he tehu pon ie, i tin tetel i lua hani patul wanen lehe i hapono hatapo lawe waliko.

¹¹Krai tetel i hani anesoin ti puasain tenen tenen. Teka laha sohot aposel, teka laha kului ai kakai Haeu, teka liai laha kaxiai meng solian ti Jises Krai ape teka laha sohot seilon ti ngahatia i teka kahikahi Krai ma hanau alaha. ¹²Teka seilon ien laha apeseniai teka seilon ti Haeu ailei puasan lehe laha hukuma hetekie hahitake Krai ape namilolaha tetan i xox ahe tatala. ¹³Na kako soh ti tel Nati Haeu ma kako tioi hawane i, Haeu hukumini hawane kako ape kako sohot unau i Krai wanen. Na masin ien, kako usi hahawane namilon ma saun tenen i pahan ape kako sohot seilon tenen hanowi aliake i.

¹⁴Na i sohot ukek ien, teka hanau waliko tenen puputa laha kum puluti uke kako. Kako kumahe masin akaik kokol lehe namilokako i sohisohia hanowi koap tenen laman ma aupol tua towi ahua hu ma na kai pata tenen aupol tua paxeni lalolal. ¹⁵Kako teka kahikahi Jises Krai, kako kaxiwa kakain salan hetekiewa wawahen. Ape lawe waliko ti kako aile, kako hanowi hawanewa ti Krai, tel masin ka pat ti kapitiakako. ¹⁶Krai hukumini hetekie teka seilon tetan masin soxi tini seilon i pakata hetekie hani tupuan. Na soxi tini seilon teik teik i puas alua, tupuan hotel i kui. Tin masin kako teka kahikahi Jises Krai, na kako he wawahen ma aile aluini puasakako, namilokako ti Haeu i xox tatala ape puasakako i kau anan.

Saun tetenen teka seilon ti Haeu usiwa

¹⁷Nga kakane hawane amuto ti hahitake axe Jises Krai tel Masiwi, kum aile hahanowi teka seilon laha kum soh ti Haeu. Namilolaha tap pupuasan. ¹⁸Ti lialui woulaha laha kum xeu waliko tenen salan ma laha pate xauxaun ti Haeu. Patulaha pate ailan ti ukei kakain tenen

sawisawin, aile ape laha kum ttoi aweisali Haeu. ¹⁹Laha kum hienake ailei saun lialun. Laha tua aile usiasi isiai pahe tupualaha ape laha aile tatale saun lialun tenen tenen.

²⁰Ien se kumahe saun tenen amuto kewen sale Krai. ²¹Nga ttoi amuto hongoen sale puase Jises Krai ma laha hanauen amuto saun tenen sawisawin tetan. ²²Laha honewen amuto lioi xaxawenai woumuto ti imat, saun tetenen ti imat amuto to ailele ti lialui isiai pahamuto. Saun tenen ien i hasele amuto ti usiai Haeu. ²³Amuto haniwa Holy Spirit towiahu namilomuto ma tiamuto. ²⁴I aile amuto sohot seilon haun lehe amuto unauan wanen ti ailei waliko tenen sawisawin masin ti kakaian hahanau amuto. Na masin ien, amuto sohot hanowi aliake i.

²⁵Aile ape amuto lioi xaxaweniwa saun ti puputa. Lawe kakawa kakain salan nake Krai hukuminiwen amuto hahitakan. ²⁶“Na amuto leng, lepetawa uke lengeamuto i itini amuto hani saun lialun.” (Ps 4:4) Kum hahapeti lialui lomuto he tiamuto. ²⁷Kum hahani Satan kapiti hakalala amuto.

²⁸Na amuto seilon ti xuxuina, aile lioiwa. Amuto puas elieliwa lehe amuto pon ngahatiamuto ape amuto huali uke teka tap soxi. ²⁹Kum hahapuasa kakain tenen i hialiu seilon. Ailewa kakain tenen solian ti i huali laha ma i hakui namilolaha ti Krai.

³⁰Kum ailele waliko tenen i hatahanea Holi Spirit ti Haeu. Haeu hani amuto Holi Spirit ti kikilam ka amuto tetan wanen. Ape i pupuas leilomuto atengi tataen ti Haeu oxoxi tamusuke amuto ti lawe waliko lialun.

³¹Aile ape kum wiwiliki seilon, kum leng lalolal, lomuto kum lilialu. Kum kak hilehil, kum kak alului seilon ma kum aile hahialiu laha. Lioi xaxaweni hatapoa tesol saun ien. ³²Amuto aile hasolia haniwa seilon, lawe kolawa saun ti tatahan hani laha. Oxoxiwa seilon ti kawatan ti waliko tenen lialun laha aile hani amuto masin ti Haeu oxoxiwen kako ti kawatan ti lialui woukako usiwa waliko ti Krai aile haniwen kako.

Krai haxewa hani kako saun tenen kako usiwa

5 ¹Amuto ape nati Haeu pate i waheni. Aile ape lawe amuto aile usiwa saun tenen i pahan. ²Amuto kolawa saun ti wawahen leili nanahiamuto masin ti Krai waheni kako ape i mat ti ukei totonakako. Haeu amuke tehu matean ti hualiakako masin ti i amuke waliko solian na kako aile nake kako waheni i.

³Amuto ape seilon ti Haeu. Kum ailele saun lialun ti wawan hehin, kum ailele sikisiki tenen ti hienain ma kum halepelep. Na amuto kum aile, tap wanen laha misahi amuto ti tesol waliko ien. ⁴Amuto kum ailele kakain tenen ti hienain, kakain tenen tap pupuasan ma kakain lialun ti wawan hehin. Amuto kak nonoa kemulik hani Haeu ti lawe waliko solian

i hahani amuto. ⁵Amuto tioiwa, na amuto to ailele saun lialun ti wawan hehin ma sikisiki tenen ti hienain, amuto kum uke waliko solian ti Haeu kakawen i hani ma tap totonamuto kapi Krai ma Haeu. Tin masin na amuto to ailele saun ti halepelep nake seilon tenen ien masin ka i lolotui waliko ti i halepelep waxian. ⁶Kum hahani laha puluti amuto sale tesol waliko ien ti kakain tenen kumahe sawisawin. Ti lengei Haeu i axi kawatan hani teka laha tahi kakaian ma to ailele tesol saun ien. ⁷Kum papalahah kapi seilon tenen masin ien.

⁸Imat, ti amuto to ailele tesol saun ien, amuto masin leili tilokoan. Tuahe aoape amuto pakata hetekiewen kapi Jises tel Masiwi, amuto ape he xewan. Aile ape amuto aile kolawa saun solian ti Haeu. ⁹Nga kak ukek nake seilon ti he xewan laha aile waliko tenen mewenae solian, sawisawin ma salan.

¹⁰Amuto tohongi elieliwa upiai waliko tenen Haeu tel Masiwi waheni na amuto aile. ¹¹Kum huhukuma kapi teka laha ailele puasain ti tilokoan, saun tenen tap pupuasan. Hualiwa laha usiai aweisal solian lehe laha paxai tioi lialui woulaha. ¹²Waliko tenen lialun laha aile mumuneni, pate hahien kalak tuahe kaxian. ¹³Tuahe kakain salan ti Haeu i kola hatakei lialui tesol waliko ien masin ti xewan i haxewa waliko ti he tilokoan. ¹⁴Aile ape ti he xewan lawe waliko i sohot kouke. Masin ti leili pepai Haeu i ukek,

“Haiwa, teka masin ka amuto mamatih.

Xahatawa, teka masin ka amuto maten ti woumuto
lehe Krai i kapiti amuto ti he xewan.”

Haniwa Holi Spirit kapiti kako

¹⁵Kanipetiwa sale nanahiamuto. Kum hahanowi seilon tenen tap namilon. Namilomuto kewa solian ma xewan. ¹⁶Ie se taun ti seilon to ailele saun tenen pate lialun. Aile ape amuto hapuasa aluniwa teik taun ti amuto hina ailei saun solian. ¹⁷Kum tua ailele waliko hanowi seilon tenen tap namilon, tohongi elieliwa upiai waliko ti Haeu tel Masiwi pahan amuto ailewa. ¹⁸Kum un taxitaxia nake i itini amuto ti ailei saun lialun. Haniwa Holi Spirit puas leilomuto lehe i kapiti amuto. ¹⁹Na amuto apuha hetekie, pakuiwa pak tenen tenen hani Haeu ti hakuiamuto. Pak amuam hawanewa ti leili atemuto. ²⁰Ti lawe waliko kak kemulik haniwa Haeu tel Tamakako usiwa waliko ti Jises Krai tel Masiwi aile haniwen kako.

Nauna ti hanau hahunatun

²¹Amuto he huhualawa ma he hongohongoa kakaiamuto tel tel. I kola ka amuto paxai tioi masiwi Jises Krai, tetel amuto hong ususi.

²²Amuto hehin, hong usiwa axoamuto. I kola ka amuto hong usi Haeu tel Masiwi. ²³Wawan i masin ka pat ti neinia tel axoan masin Krai i pat

ti neiniai teka kahikahin ape laha masin tupuan. Krai i tetel awaiakako ti kawatan ti lialui woukako. ²⁴Masin ti teka kahikahi Krai hong usiusi kakaian, tin masin teka hehin lawe hong usiwa kakai axoamuto.

²⁵Amuto wawan, waheni hawanewa axoamuto masin ti Krai waheni hawane kako teka kahikahin ape i mat ti ukei totonakako. ²⁶I mat lehe kako sohot seilon tetan. Ti kako hong soh kakai Haeu ape kako uke baptais, Krai xaxaweni lialui woukako ape i aile kako sohot seilon haun ti usian. ²⁷Pahan teka kahikahin paxaialaha soliaian tel hehin na i sal, tap teik wikiwikin ma lolo, tinun tanenan solian wanen. Pahan laha hani hatapoa i tupualaha ape tap tel i pon tienialaha ti tenen na waliko. ²⁸Masin ti Krai waheni teka kahikahin, amuto wawan waheniwa axoamuto hanowi ti amuto waheni aliake amuto. Tel wawan na i waheni tel axoan, tin i waheni aliake i. ²⁹Tap tel i watakai aliake i, mewenae i ngahati aluini masin ti Krai ngahati aluini kako teka kahikahin. ³⁰Kako masin tupuan ti i ngangahati.

³¹Masin ti leili pepai Haeu i ukek, “Tel wawan i salili taman tinan ape i hukuma hetekie hani tel axoan lehe lalu sohot hanowi ka seilon tel.”

(Gen 2:24) ³²Teik kakain ien hahanau kako waliko tenen pate tuah sale hukumai Krai ma teka kahikahin. ³³Tin i hahanau kako sale wawahen. Amuto wawan waheni hawanewa axoamuto hanowi ti amuto waheni aliake amuto ape amuto hehin kolawa lomuto haniwa axoamuto.

Nauna ti hanau akaik ma taman

6 ¹Amuto akaik, amuto hahitake Krai tel Masiwi. Aile ape hong usiwa kakai tamamuto ma tinamuto nake tenen saun ien i saun solian ti ala amuto ailewa. ²Haeu hani kako tenen nauna i ukek, “Hong tamaniwa kakai tamam ma tinam ape aile hasolia haniwa lalu.” Tetenen nauna ien Haeu hani kako hetekie kakaian i ukek, ³“Na amuto aile usi, amuto tunahi tonain solian ma tin amuto to welu he tehu pon ie.”

(Exod 20:12)

⁴Amuto teka tame akaik, kum aile hahalenge natumuto. Amuto ngahati aluiniwa ma hanau laha lehe laha lap hetekiele saun ti Krai tel Masiwi.

Nauna ti hanau masiwi ma unauan

⁵Amuto teka unau seilon, hong usi hawanewa teka masiwi ti amuto ti tehu pon ie. Aile aluini hawanewa puasalato masin na amuto ailele puase Krai. ⁶Amuto puas aluawa kumahe mewenae na lato papaxai amuto lehe lato amuke. Ti leili tiamuto, ailewa waliko tetenen Haeu pahan nake amuto unau Krai. ⁷Hana hatapoa tupuamuto ailei puasain hanowiwa ka amuto aile hahani Krai tel Masiwi kumahe tuahe seilon. ⁸Nameniwa ka Haeu tel Masiwi i kahui kako tel tel ti soliai puasakako, kako unau seilon ma na kumahe.

⁹Amuto teka masiwi, aile aluini haniwa teka nauamuto. Kum aile hahamatau laha. Nameniwa ka ati amuto hahitake Masiwi telawe Haeu, tetel i kum paxai nenexi seilon.

Pa ti Haeu hani hualiakako

¹⁰Tiliai nauna tetak, tu xox tatalewa kapi Krai tel Masiwi lehe kui pohen i hakui amuto. ¹¹Masin tel seilon ti hile i hana hatapo waliko ti hilehile, tin masin kako uke hatapo waliko ti Haeu haniwen hakuiakako ti hil pahoiwai puase Satan, tel pulutiai seilon. ¹²Kumahe kako hihilei seilon, kako haeliel hawanewa hil pahoiwai spirit lialun ma teka masiwi ti laha, teteka laha toto he maun neini hialui teka seilon ti tehu pon ie.

¹³Aile ape hapuasa hatapo waliko ti Haeu haniwen hakuiamuto ti hil pahoiwai Satan lehe na kawatan tunahi amuto, i kum xoini amuto nake amuto tu xox tatale ti Krai. Ape na amuto aile hatapo puasamuto, tin amuto tu xoxox. ¹⁴Apeasawa! Akeni konginiwa kakain salan ti Haeu hanowi teik tah ti konginiai luhumuto. Lawe ailewa saun tenen sawisawin lehe i awai amuto ti totohong ti Satan masin teik samen ti awaiwai patanawe seilon taun ti hile. ¹⁵Amuto soh tatalewa meng solian ti Jises Krai. I hatona hasolia tiamuto lehe amuto tu xox hawane masin tel seilon ti i hana su taun ti hile. ¹⁶Amuto soh tatalewa ti Jises Krai lehe i awai amuto ti Satan hanowi teik titieh i awai tel seilon ti inah leili hilehile. ¹⁷Amuto soh eliel hawanewa ka Haeu awaiwen amuto ti kawatan ti lialui woumuto masin tel seilon i hana tehu kapu samen awaiwai patun taun ti hile. Ape hapuasawa kakai Haeu. I masin tea ngol weluwelun ti hile Holi Spirit haniwen paumuto. Aile ape amuto hapuasawa ti hil pahoiwai Satan.

¹⁸Lawe lotu tatale haniwa Haeu masin ti Holi Spirit kakapiti amuto. Kameiwa Haeu hualiamuto ti lawe waliko. Na amuto lotu, hana hatapo namilomuto haniwa Haeu. Lotu hualiwa hatesol seilon ti Haeu ma kum lotu lilia.

¹⁹Ape tin lotu hualima nga lehe Haeu hani nga kakain tenen ti na nga kak taen nga kaxi matuke haxewai meng solian ti Jises Krai hani teka seilon. Ti imat laha tai xe tenen meng ien. ²⁰Haeu kilamiwen nga kaxiai meng solian ti Jises ape nga kalabusake tenen ien. Aile ape lotu hualima nga lehe Haeu hakui nga kaxi matuke tatalei meng solian ien masin ti i pahan.

Tiliai kakai Pol

²¹Tikikus tel soliai akikikako ti Krai, i kaxi hani amuto sale puasak lehe amuto tiori lawe waliko ti nga ailele. I tin i hani hahatapo tupuan ailei puase Krai. ²²Nga talo i hani kapimuto ti hahongoamuto sale pupuasamite ma tin haxoxoi namilomuto ti Krai.

²³Nga kamei Haeu tel Tamakako ma tel Masiwi Jises Krai lehe lalu hatona hasolia tiamuto ma hakui saun ti wawahen hetekie haxoxoi namilomuto ti Haeu. ²⁴Nga kamei hetekie Haeu aile hasolia hawane haniwa hatesol teka laha waheni Jises Krai tel Masiwi ti kako, wawahen ti tap tahi tapoan.